

LIITE

ANARKISMI VAIKO SOSIALISMI?

DIALEKTINEN MATERIALISMI

I

Me emme kuulu niihin ihmisiin, jotka „anarkismi“ sanaa mainittaessa kääntävät halveksuvasti selkensä ja kädellään huitaisten sanovat: „Viitsittekin kajota siihen, eihän siitä kannata puhuakaan!“ Meidän mielestämme sellainen halpahintainen „arvostelu“ on sekä kelvotonta että hyödytöntä.

Me emme kuulu niihinkään ihmisiin, jotka lohduttavat itseään sillä, että anarkisteillahan „ei ole joukkoa ja sen vuoksi he eivät ole niinkään vaarallisia“. Kysymys ei ole siitä, kenen mukana tänään kulkee suurempi tai pienempi „joukko“,—kysymys on opin olemuksesta. Jos anarkistien „oppi“ ilmaisee totuuden, silloin on itsestään selvää, että se pakostakin raivaa itselleen tien ja kerää joukon ympärilleen. Jos se taas on paikkansapitämätöntä ja rakentuu valheelliselle perustalle, niin se ei ole pitkäaikainen ja tulee roikkumaan ilmassa. Mutta anarkismin paikkansapitämättömyys on todistettava.

Me olemme sitä mieltä, että anarkistit ovat marxilaisuuden todellisia vihollisia. Me siis myönnämme senkin, että todellisia vihollisia vastaan on käytävä myöskin todellista taistelua. Ja sen vuoksi on tarkasteltava anarkistien „oppi“ alusta loppuun asti sekä punnittava se perusteellisesti ja kaikinpuolisesti.

Mutta anarkismin arvostelun ohella on selitettävä myös meidän omaa kantaamme ja siten esitettävä yleispiirtein Marxin ja Engelsin oppi. Se on sitäkin välttämättömämpää, kun eräät anarkistit levittävät väärää käsitystä marxilaisuudesta ja johtavat lukijoita harhaan.

Käykäämme siis asiaan.

Maailmassa kaikki liikkuu... Elämä muuttuu, tuotantovoimat kasvavat, vanhat suhteet luhistuvat... Ikuinen liike, ikuinen tuhoutuminen ja syntyminen — sellainen on elämän olemus.

K. M a r x

(kts. „Filosofian kurjuus“)

Marxilaisuus ei ole ainoastaan sosialismin teoria, se on ehjä maailmankatsomus, filosofinen järjestelmä, josta Marxin proletaarinen sosialismi loogillisesti johtuu. Tätä filosofista järjestelmää nimitetään dialektiseksi materialismiksi. On selvää, että marxilaisuuden selittäminen merkitsee myöskin dialektisen materialismin selittämistä.

Miksi tätä järjestelmää nimitetään dialektiseksi materialismiksi?

Siksi, että sen **metodi** on dialektinen ja **teoria** materialistinen.

Mitä on dialektinen metodi?

Mitä on materialistinen teoria?

Sanotaan, että elämä on keskeytymätöntä kasvua ja kehitystä, ja se onkin totta: yhteiskuntaelämä ei ole mitään muuttumatonta ja liikkumatonta, se ei koskaan pysähdy jollekin yhdelle tasolle, se on ainaisessa liikkeessä, ainaisessa tuhoutumis- ja syntymisprosessissa. Marx ei suotta sanonut, että ikuinen liike, ikuinen tuhoutuminen ja syntyminen — sellainen on elämän olemus. Sen vuoksi elämässä on aina **uutta** ja **vanhaa**, kasvavaa ja kuolevaa, vallankumous ja taantumus, siinä välttämättä aina jotain kuolee ja samaan aikaan välttämättä aina jotain syntyy...

Dialektinen metodi sanoo, että elämää on tarkasteltava juuri sellaisena, minkälainen se todellisuudessa on. Elämä on keskeytymättömässä liikkeessä, siis meidän on tarkasteltava elämää sen liikkumistilassa, tuhoutumis- ja syntymistilassa. Minne elämä menee, mitä elämässä kuolee ja mitä syntyy, mitä tuhoutuu ja mitä rakentuu — noiden kysymysten on ennen kaikkea mieltämme kiinnostettava.

Sellainen on dialektisen metodin ensimmäinen johtopäätös.

Se, mikä elämässä syntyy ja päivästä toiseen kasvaa, on voittamatonta, sen liikettä eteenpäin on mahdotonta pysähdyttää, sen

voitto on kiertämätön. Kun siis esimerkiksi elämässä syntyy proletariaatti luokkana ja se kasvaa päivästä toiseen, niin olipa se tänään miten heikko ja vähälukuinen hyvänsä, se loppujen lopuksi kuitenkin voittaa. Ja sen, mikä elämässä vanhenee ja kulkee hautaa kohti, täytyy päinvastoin kiertämättä kärsiä tappio. Kun siis esimerkiksi porvaristo menettää vähitellen maaperän jalkojensa alta ja menee joka päivä taaksepäin, niin olipa se tänään miten voimakas ja suurilukuinen hyvänsä, sen täytyy kuitenkin loppujen lopuksi kärsiä tappio ja joutua hautaan. Tästä onkin syntynyt tunnettu dialektinen väittämä: kaikki se, mikä todella on olemassa, s.o. kaikki se, mikä päivästä toiseen kasvaa, on järkevää.

Sellainen on dialektisen metodin toinen johtopäätös.

Viime vuosisadan kahdeksankymmenluvulla syntyi Venäjän vallankumouksellisen sivistyneistön keskuudessa merkillepantava kiista. Narodnikit sanoivat, että päävoima, joka voi ottaa tehtäväkseen „Venäjän vapauttamisen“, on köyhä talonpoikaisto. Miksi? kysivät marxilaiset heiltä. Siksi, sanoivat narodnikit, että talonpoikaisto on lukumäärältään suurin ja samalla kaikkein köyhin Venäjän yhteiskunnassa. Marxilaiset vastasivat: on totta, että talonpoikaisto muodostaa tänään enemmistön ja että se on hyvin köyhää, mutta onko kysymys siitä? Talonpoikaisto on jo pitkän aikaa muodostanut enemmistön, mutta tähän mennessä se ei ole ilman proletariaatin apua osoittanut minkäänlaista aloitetykyä taistelussa „vapauden“ puolesta. Mutta miksi? Siksi, että talonpoikaisto säätynä päivästä toiseen hajoaa, jakaantuu proletariaatiksi ja porvaristoksi, kun taas proletariaatti luokkana päivästä toiseen kasvaa ja lujittuu. Köyhyydelläkään ei ole tässä ratkaisevaa merkitystä: „ryysyläiset“ ovat talonpoikia köyhempiä, mutta kukaan ei sano, että he voivat ottaa tehtäväkseen „Venäjän vapauttamisen“. Kysymys on vain siitä, mikä kasvaa ja mikä vanhenee elämässä. Ja koska proletariaatti on ainoa luokka, joka keskeyttämättä kasvaa ja lujittuu, niin meidän velvollisuutemme on käydä sen rinnalle ja tunnustaa se päävoimaksi Venäjän vallankumouksessa, niin vastasivat marxilaiset. Kuten näette, marxilaiset tarkastelivat kysymystä dialektiselta kannalta, kun taas narodnikit ajattelivat metafyyssillisesti, sillä he pitivät elämän ilmiötä „muuttumattomina, paikalleen pysähtyneinä, ikiajoiksi annettuina“ (kts. F. Engels, „Filosofia, kansantaloustiede ja sosialismi“).

Näin tarkastelee dialektinen metodi elämän liikettä.

Mutta on olemassa erilaista liikettä. Yhteiskunnallista liikettä oli „joulukuun päivien“ liike, jolloin proletariaatti suoristi selkänsä, ryntäsi asevarastoihin ja hyökkäsi taantumusta vastaan. Mutta yhteiskunnalliseksi liikkeeksi on nimitettävä edellistenkin vuosien liikettä, jolloin proletariaatti „rauhallisen“ kehityksen oloissa rajoittui erillisiin lakkoihin ja pienten ammattiliittojen perustamiseen. On selvää, että liikkeellä on erilaisia muotoja. Niinpä dialektinen metodi sanookin, että liikkeellä on kahdenlainen muoto: evolutioninen ja vallankumouksellinen. Liike on evolutionista, kun edistykselliset ainekset jatkavat vaistovaraisesti jokapäiväistä työtään ja aiheuttavat vanhaan järjestelmään pieniä määrällisiä muutoksia. Liike on vallankumouksellista, kun nuo samat ainekset yhdistyvät, tulevat yhtenäisen aatteen läpituonemiksi ja syöksyvät vihollisleiriä vastaan hävittääkseen perinpohjin vanhan järjestyksen laadullisine piirteineen ja pystyttääkseen uuden järjestyksen. Evolutio valmistelee vallankumousta ja luo sille maaperän, mutta vallankumous vie evolution päätökseen ja edistää sen työtä vastaisuudessa.

Samanlaisia prosesseja tapahtuu myöskin luonnon elämässä. Tieteen historia osoittaa, että dialektinen metodi on todella tieteellinen metodi: astronomiasta sosiologiaan asti saa kaikkialla vahvistuksen se ajatus, että maailmassa ei ole mitään ikuista, että kaikki muuttuu, kaikki kehittyy. Kaikkea pitää siis luonnossa tarkastella liikkeen ja kehityksen näkökannalta. Ja se merkitsee, että dialektiikan henki kulkee punaisena lankana kaiken nykyaikaisen tieteen läpi.

Mitä taas tulee liikkeen muotoihin, mitä tulee siihen, että dialektiikan mukaan pienet määrälliset muutokset johtavat loppujen lopuksi suuriin laadullisiin muutoksiin, niin tällä lailla on yhtäläinen voima myöskin luonnon historiassa. Mendelejevin „alkuaineiden periodinen järjestelmä“ osoittaa selvästi, miten suuri merkitys luonnon historiassa on laadullisten muutosten syntyemisellä määrällisistä muutoksista. Sitä samaa todistaa biologiassa neolamarckismin teoria, jolle neodarvinismi luovuttaa paikkansa.

Me emme puhu mitään muista tosiasioista, joita F. Engels on riittävän tyhjentävästi valaissut teoksessaan „Anti-Dühring“.

* * *

Nyt me siis tunnemme dialektisen metodin. Me tiedämme, että tämän metodin mukaan maailma on ikuisessa liikkeessä, ikuisessa tuhoutumis- ja syntymisprosessissa ja että siis jokaista ilmiötä niin luonnossa kuin yhteiskunnassakin on tarkasteltava sen liikkumistilassa, tuhoutumis- ja syntymisprosessissa, eikä paikalleen pysähtyneenä ja liikkumattomana. Me tiedämme myöskin sen, että itse tällä liikkeellä on kahdenlainen muoto: evolutioninen ja vallankumouksellinen...

Mutta mitä mieltä anarkistimme ovat dialektisestä metodista?

Dialektisen metodin kanta-isä oli, kuten tunnettua, Hegel. Marx vain puhdisti ja paransi tätä metodologiaa. Tämä seikka on tunnettua anarkisteille; he tietävät myöskin, että Hegel oli vanhoillinen, ja niinpä he „tilaisuutta“ hyväkseen käyttäen sättivät raivokkaasti Hegeliä, tällaavat häntä lokaan „taantumuksellisenä“ ja „restauration“ kannattajana, he „todistelevat“ ahkeroiden, että „Hegel on... restaurationin filosofi... että hän ylistää virkavaltaista perustuslaillisuutta sen absoluuttisessa muodossa, että hänen historianfilosofiansa yleisajatus on alistettu restauratiokauden filosofiselle suunnalle ja palvelee sitä“ ja niin edelleen, ynnä muuta sellaista (kts. „Nobati“ № 6. V. Tsherkezishvilin kirjoitus). Tosin tästä ei heidän kanssaan kukaan väittele, päinvastoin, jokainen on samaa mieltä siitä, että Hegel ei ollut vallankumouksellinen, että hän oli monarkian kannattaja, mutta sittenkin anarkistit „todistelevat“ ja pitävät tarpeellisena „todistella“ loppumattomiin, että Hegel on „restauration“ kannattaja. Mitä varten? Luultavasti sitä varten, että voisivat kaikella sillä saada Hegelin huonoon valoon ja että lukija tuntisi, että „taantumuksellisella“ Hegelillä on metodikin „inhoittava“ ja epätieteellinen. Jos se on todellakin niin, jos herrat anarkistit luulevat sitä tietä kumoavansa dialektisen metodin, niin minun on sanottava, että sitä tietä he eivät saa todistetuksi mitään muuta kuin oman taitamattomuutensa. Pascal ja Leibniz eivät olleet vallankumouksellisia, mutta heidän keksimänsä matemaattinen metodi on nykyään tunnustettu tieteelliseksi metodiksi; Mayer ja Helmholtz eivät olleet vallankumouksellisia, mutta heidän keksintönsä fysiikan alalla ovat tulleet tieteen perustaksi; vallankumouksellisia eivät olleet

myöskään Lamarek ja Darwin, mutta heidän evolutiometodinsa asetti biologisen tieteen jaloilleen... Niin, sitä tietä anarkistit eivät saa todistetuksi mitään muuta kuin oman taitamattomuutensa.

Menkäämme edelleen. Anarkistien mielestä „dialektiikka on metafysiikkaa“ (kts. „Nobati“ № 9. S. G.), ja koska he „tahtovat vapauttaa tieteen metafysiikasta ja filosofian teologiasta“ (kts. „Nobati“ № 3. S. G.), niin he hylkäävät myöskin dialektisen metodin.

Kylläpä ovat nuo anarkistit! Panevat, kuten sanotaan, „hullun kujeet terveen kontolle“. „Dialektiikka on kypsynyt taistelussa metafysiikkaa vastaan, tässä taistelussa se on hankkinut itselleen maineen, mutta anarkistien mielestä „dialektiikka on metafysiikkaa“! Anarkistien „kanta-isä“ Proudhon uskoi siihen, että maailmassa on olemassa kerta kaikkiaan ainiaaksi määrätty „muuttumaton oikeudenmukaisuus“ (kts. Eltzbacher, „Anarkismi“, s. 64—68, ulkomainen julkaisu), jonka johdosta Proudhonia nimettiin metafysiikoksi. Marx taisteli Proudhonia vastaan dialektisen metodin avulla ja todisti, että kun kerran maailmassa kaikki muuttuu, niin myöskin „oikeudenmukaisuuden“ täytyy muuttua ja siis „muuttumaton oikeudenmukaisuus“ on metafysiillistä mielikuvitusta (kts. K. Marx, „Filosofian kurjuus“). Mutta metafysiikko Proudhonin gruusialaiset oppilaat esiintyvät ja „todistelevat“, että „dialektiikka on metafysiikkaa“, että metafysiikka tunnustaa sen, „mikä ei ole tiedottavissa“, „olion sinänsä“ ja loppujen lopuksi muuttuu sisällyksettömäksi jumaluusopiksi. Päinvastoin kuin Proudhon ja Spencer, Engels taisteli dialektisen metodin avulla niin metafysiikkaa kuin teologiaakin vastaan (kts. Engels, „Ludwig Feuerbach“ ja „Anti-Dühring“). Hän todisti niiden naurettavan sisällyksettömyyden. Mutta anarkistimme „todistelevat“, että Proudhon ja Spencer olivat tiedemiehiä, mutta Marx ja Engels metafysiikkoja! Joko tahi: joko herrat anarkistit pettävät itse itsensä tahi he eivät ymmärrä, mitä on metafysiikka. Joka tapauksessa dialektinen metodi ei tässä ole mihinkään syyppää.

Mistä herrat anarkistit vielä syyttävät dialektista metodia? He sanovat, että dialektinen metodi on „viekasta sepustelua“, „sofismien metodi“, „loogillinen ja ajatuksellinen kuperkeikka“ (kts. „Nobati“ № 8. S. G.), „jonka avulla asia voidaan yhtä helposti todistaa sekä todeksi että valeeksi“ (kts. „Nobati“ № 4. V. Tsherkezishvili).

Ensi silmäykseltä saattaa näyttää, että anarkistien esittämä syytös on oikea. Kuulkaahan, mitä Engels sanoo metafyyssillisen metodin kannattajasta: „...Hänen puheensa on vain: „on — on, ei—ei; ja mitä siihen lisätään, se on pahasta“. Hänestä olio joko on olemassa tai ei ole olemassa: olio ei voi olla samalla kertaa oma itsensä ja jotain muuta; myönteinen ja kielteinen ehdottomasti sulkevat toinen toisensa pois...“ (kts. „Anti-Dühring“. Johdanto). Kuinka niin! kauhtuvat anarkistit. Voiko olla mahdollista, että jokin yksi ja sama esine olisi samaan aikaan sekä hyvä että huono?! Sehän on „sofismia“, „sanaleikkiä“, sehän merkitsee, että „te tahdotte todistaa asian yhtä helposti todeksi ja valeeksi!..“

Mutta syventykäämme asian ytimeen. Tänään me vaadimme demokraattista tasavaltaa, vaikka demokraattinen tasavalta lujittaa porvarillista omistusta; voimmeko me sanoa, että demokraattinen tasavalta on kaikkialla ja aina hyvä? Ei, emme voi! Miksi? Siksi, että demokraattinen tasavalta on hyvä ainoastaan „tänään“, kun me hävitämme feodaalista omistusta, mutta „huomenna“, kun me käymme hävittämään porvarillista omistusta ja pystyttämään sosialistista omistusta, demokraattinen tasavalta ei enää olekaan hyvä, vaan päinvastoin se muuttuu kahleeksi, jonka me lyömme pirstoiksi ja heitämme pois; ja koska elämä on alituisessa liikkeessä, koska menneisyyttä ja nykyisyyttä ei voida repiä eroon toisistaan, koska me taistelemme samanaikaisesti sekä feodaaleja vastaan että porvaristoa vastaan,—niin me sanomme: mikäli demokraattinen tasavalta hävittää feodaalista omistusta, sikäli se on hyvä ja me taistelemme sen puolesta, mutta mikäli se lujittaa porvarillista omistusta, sikäli se on huono ja siksi me arvostelemme sitä. Siis demokraattinen tasavalta on samaan aikaan sekä „hyvä“ että „huono“ ja asetettuun kysymykseen voidaan niinollen vastata sekä „on“ että „ei“. Juuri tällaisia tosiasioita Engels tarkoitti, kun hän ylläesitettyillä sanoilla todisteli dialektisen metodin paikkansapitävyyttä. Mutta anarkistit eivät ole ymmärtäneet tätä ja se on näyttänyt heistä „sofismilta“. Anarkisteilla on tietysti vapaus huomata tai olla huomaamatta näitä tosiasioita, he voivat jopa hiekkarannalla olla huomaamatta hiekkaa, se on heidän oikeutensa. Mutta mitä tekemistä siinä on dialektisella metodilla, joka päinvastoin kuin anarkistit ei tarkastele elämää suljetuin silmin, vaan tuntee elämän sykkinnän

ja sanoo suoraan: kun kerran elämä muuttuu, kun kerran elämä on liikkeessä, niin jokaisella elämänilmioilla on kaksi pyrkimystä: myönteinen ja kielteinen; ensimmäistä meidän on puolustettava, mutta toinen on hylättävä? Anarkistit ovat ihmeellistä väkeä: he jankuttavat yhtämittaa „oikeudenmukaisuudesta“, mutta kohtelevat dialektista metodia hyvin epäoikeudenmukaisesti!

Menkäämme edelleen. Anarkistiemme mielestä „dialektinen kehitys on katastrofimaista kehitystä, jonka mukaan ensin tuhoutuu täydellisesti menneisyys ja sitten aivan erillisenä syntyy tulevaisuus... Cuvierin kataklysmiit syntyivät tuntemattomista syistä, mutta Marxin ja Engelsin katastrofit synnyttää dialektiikka“ (kts. „Nobati“ № 8. S. G.). Ja toisessa paikassa sama henkilö kirjoittaa: „Marxilaisuus nojaa darvinismiin ja suhtautuu siihen epäkriittisesti“ (kts. „Nobati“ № 6).

Miettikäähän tarkasti, lukija!

Cuvier kieltää Darwinin evolution, hän tunnustaa ainoastaan kataklysmiit, ja kataklysmi on odottamaton purkaus, „joka syntyy tuntemattomista syistä“. Anarkistit sanovat, että marxilaiset yhtyvät Cuvieriin ja siis hylkäävät darvinismin.

Darwin kieltää Cuvierin kataklysmiit, hän tunnustaa vähitellen tapahtuvan evolution. Ja nyt nuo samat anarkistit sanovat, että „marxilaisuus nojaa darvinismiin ja suhtautuu siihen epäkriittisesti“, siis marxilaiset eivät ole Cuvierin kataklysmien kannattajia.

Siinä sitä on anarkiaa! Kuten sanotaan: aliupseerin leski ruoski itse itseään! On selvää, että S. G. „Nobatin“ kahdeksannessa numerossa unohti sen, mitä S. G. puhui kuudennessa numerossa. Kumpi niistä on oikeassa: kahdeksas vai ko kuudes numero? Tai valehtelevatko ne molemmat?

Kääntykäämme tosiasiajn puoleen. Marx sanoo: „Kehityksensä määrättyllä asteella yhteiskunnan aineelliset tuotantovoimat joutuvat ristiriitaan olemassaolevien tuotantosuhteiden kanssa tahi, mikä on vain saman asian juridinen ilmaisu, omistussuhteiden kanssa... Silloin alkaa yhteiskunnallisen vallankumouksen aika-kausi“. Mutta „mikään yhteiskuntamuodostuma ei tuhoudu koskaan, ennenkuin ovat kehittyneet kaikki tuotantovoimat, joille siinä on kylliksi tilaa...“ (kts. K. Marx, „Poliittisen taloustieteen kritiikkiä“. Esipuhe). Kun Marxin ajatuksia sovelletaan nykyajan

yhteiskuntaelämään, niin osoittautuu, että nykyajan tuotantovoimat, joilla on yhteiskunnallinen luonne, ja tuotteiden omistumuoto, jolla on yksityinen luonne, ovat keskenään räikeässä ristiriidassa, jonka sosialistinen vallankumous on ratkaiseva (kts. F. Engels, „Anti-Dühring“. Kolmannen osan toinen luku). Kuten näette, Marxin ja Engelsin mielestä vallankumousta („katastrofia“) eivät synnytä Cuvierin „tuntemattomat syyt“, vaan sen synnyttävät aivan selvät ja elämälle ominaiset yhteiskunnalliset syyt, joita nimitetään „tuotantovoimien kehitykseksi“. Kuten näette, Marxin ja Engelsin mielestä vallankumous tapahtuu vasta sitten, kun tuotantovoimat ovat riittävästi kehittyneet, eikä odottamatta, niinkuin Cuvier luuli. On selvää, että Cuvierin kataklysmilla ja dialektisella metodilla ei ole mitään yhteistä. Toiselta puolelta darvinismi hylkää, paitsi Cuvierin kataklysmit, myöskin dialektisesti ymmärretyn vallankumouksen, kun taas dialektisen metodin näkökannalta evolutio ja vallankumous, määrällinen ja laadullinen muutos, ovat yhden ja saman liikkeen kaksi välttämätöntä muotoa. On selvää, ettei voida mitenkään sanoa sitäkään, että „marxilaisuus... suhtautuu epäkriittisesti darvinismiin“. Tästä seuraa, että „Nobati“ valehtelee kummassakin tapauksessa, niin kuudennessa kuin kahdeksannessakin numerossa.

Ja nyt nuo valehtelijat- „arvostelijat“ eivät jätä meitä rauhaan, vaan inttävät: tahtokaa tai älkää, mutta meidän valeemme on parempi kuin teidän totuutenne! He kai olettavat, että anarkistille on kaikki anteeksi annettavaa.

Vielä erästä seikkaa herrat anarkistit eivät voi antaa anteeksi dialektiselle metodille: „Dialektiikka... ei anna mahdollisuutta päästä tai hypätä pois itsestään eikä loikata itsensä yli“ (kts. „Nobati“ № 8. S. G.). Se, herrat anarkistit, on sula totuus, siinä te, kunnioitetut, olette aivan oikeassa: dialektinen metodi ei todellakaan anna sellaista mahdollisuutta. Mutta miksi ei anna? Siksi, että „hyppääminen pois itsestään ja loikkiminen itsensä yli“ on villivuohien hommaa, kun taas dialektinen metodi on luotu ihmisiä varten. Siinä se salaisuus on!..

Tällaisia yleispiirtein ovat anarkistiemme katsantokannat dialektiseen metodiin nähden.

On selvää, että anarkistit eivät ole ymmärtäneet Marxin ja Engelsin dialektista metodia, he ovat keksineet oman

dialektiikkansa ja juuri sitä vastaan he niin armottomasti taistelevatkin.

Me emme voi muuta kuin nauraa katsellessamme tuota näkyä, sillä eihän voi olla nauramatta, kun näkee, miten ihminen taistelee omaa mielikuvitustaan vastaan. Iyö pirstoiksi omia keksintöjään ja samaan aikaan vakuuttelee kiihkeästi, että hän Iyö vihollista.

II

„Ei ihmisten tajunta määrää heidän olemistaan, vaan päinvastoin heidän yhteiskunnallinen olemisensa määrää heidän tajuntansa“.

K. Marx

Mitä on materialistinen teoria?

Maailmassa kaikki muuttuu, maailmassa kaikki liikkuu, mutta kuinka tämä muuttuminen tapahtuu ja missä muodossa tämä liikkuminen tapahtuu—siitä on kysymys. Me tiedämme esimerkiksi, että maapallo on joskus ollut hehkuvaa tulimassaa, sitten se vähitellen jäähtyi, sen jälkeen syntyi eläinkunta, eläinkunnan kehitystä seurasi sellaisen apinalajin ilmaantuminen, josta myöhemmin kehittyi ihminen. Mutta kuinka tämä kehitys tapahtui? Jotkut sanovat, että ennen luontoa ja sen kehitystä oli olemassa maailmanaate, josta tuli sitten tämän kehityksen perusta, joten siis luonnonilmiöiden kehitys on pelkkä aatteen kehityksen muoto. Näitä ihmisiä nimitettiin idealisteiksi, jotka sittemmin haarautuivat useammaksi suunnaksi. Eräät taas sanovat, että alunperin on maailmassa olemassa kaksi toisilleen vastakkaista voimaa: idea (aate) ja materia (aine) ja että sen mukaisesti myöskin ilmiöt jakaantuvat kahteen ryhmään—aatteelliseen ja aineelliseen, joiden välillä käy ainainen taistelu; joten siis luonnonilmiöiden kehitys on ainaista taistelua aatteellisten ja aineellisten ilmiöiden kesken. Näitä ihmisiä nimitetään dualisteiksi, jotka haarautuvat idealistien tavoin eri suunniksi.

Marxin materialistinen teoria kieltää perinpohjin niin dualismin kuin idealisminkin. Maailmassa on tietenkin todella olemassa aatteellisia ja aineellisia ilmiöitä, mutta se ei lainkaan merkitse sitä, että ne muka kieltävät toinen toisensa. Päinvastoin, aatteil-

linen ja aineellinen ovat vain saman ilmiön kaksi eri muotoa; ne ovat olemassa yhdessä ja kehittyvät yhdessä, niiden välillä on olemassa kiinteä yhteys. Meillä ei siis ole mitään syytä luulla, että ne kieltävät toinen toisensa. Näinollen niisanottu dualismi luhistuu perusteellisesti: Yhtenäinen ja jakamaton luonto, joka ilmenee kahdessa eri muodossa—aineellisessa ja aatteellisessa,—niin meidän on katseltava luonnon kehitystä. Yhtenäinen ja jakamaton elämä, joka ilmenee kahdessa eri muodossa—aatteellisessa ja aineellisessa,—niin meidän on katseltava elämän kehitystä.

Sellainen on Marxin materialistisen teorian monismi.

Samaan aikaan Marx kieltää myöskin idealismin. Väärä on se ajatus, että muka aate ja yleensä henkinen puoli on kehityksessään ollut olemassa ennen luontoa ja yleensä aineellista puolta. Eläviä olentoja ei vielä maailmassa ollut, kun oli jo olemassa niisanottu ulkoinen, epäorgaaninen luonto. Ensimmäisellä elävällä olennolla, protoplasmalla, ei ollut minkäänlaista tajuntaa (aatetta), sillä oli vain ärtyväisyyden ominaisuus ja ensimmäisiä aistinnan oireita. Sen jälkeen elämillä kehittyi vähitellen aistinnan kyky, joka vähitellen muuttui tajunnaksi sitä mukaa kuin eläinten hermosysteemi kehittyi. Ellei apina olisi noussut pystyasentoon ja jos se olisi aina liikkunut neljällä jalalla, niin sen jälkeläinen, ihminen, ei olisi voinut käyttää vapaasti keuhkojaan ja äänijänteitään eikä niinollen olisi voinut käyttää puhekieltä, mikä olisi tuntuvasti pidättänyt hänen tajuntansa kehitystä. Tai vielä: ellei apina olisi noussut takajaloilleen, niin sen jälkeläisen, ihmisen, olisi ollut pakko aina katsoa alaspäin ja saada siltä suunnalta vaikutelmansa; hän ei olisi voinut katsella ylöspäin ja ympärilleen eikä siis olisi voinut saada aivoilleen enemmän aineistoa (vaikutelmia) kuin apina saa; ja siten olisi sen tajunnan kehitys tuntuvasti hidastunut. Tästä seuraa, että itse henkisen puolen kehittymiselle on välttämätöntä vastaava elimistörakenne ja sen hermosysteemin kehitys. Siis henkisen puolen kehitystä, aatteen kehitystä edeltää aineellisen puolen kehitys, olemisen kehitys. On selvää, että ensin muuttuvat ulkoiset olosuhteet, ensin muuttuu aine ja sen jälkeen muuttuvat vastaavasti tajunta ja muut henkiset ilmiöt, aatteellisen puolen kehitys jää jälkeeseen aineellisten olosuhteiden kehityksestä. Jos me nimitämme

aineellista puolta, ulkoisia olosuhteita, olemista y.m.s. sisällöksi, niin aatteellista puolta, tajuntaa ja muita senkaltaisia ilmiöitä meidän on nimitettävä **muodoksi**. Tästä on syntynyt tunnettu materialistinen väittämä: kehitysprosessissa sisältö käy muodon edellä, muoto jää jälkeen sisällöstä.

Samaa on sanottava myöskin yhteiskuntaelämästä. Siinäkin aineellinen kehitys kulkee aatteellisen kehityksen edellä, siinäkin muoto jää jälkeen omasta sisällöstään. Tieteellisestä sosialismista ei vielä ollut aavistustakaan, kun kapitalismi oli jo olemassa ja käytiin kiivasta luokkataistelua; sosialistista aatetta ei ollut vielä missään syntynyt, mutta tuotantoprosessi oli jo luonteeltaan yhteiskunnallista.

Sen vuoksi Marx sanoo: „Ei ihmisten tajunta määrää heidän olemistaan, vaan päinvastoin heidän yhteiskunnallinen olemisensä määrää heidän tajuntansa“ (kts. **K. Marx**, „Poliittisen taloustieteen kritiikkiä“). Marxin mielestä taloudellinen kehitys on yhteiskuntaelämän aineellinen perusta, **sen sisältö**, mutta juridis-poliittinen ja uskonnollis-filosofinen kehitys on tämän sisällön „**ideologinen muoto**“, sen „**päällysrakennus**“, ja sen vuoksi Marx sanoo: „Taloudellisen perustan muuttumisen mukana mullistuu **hitaammin tai nopeammin** koko suunnaton päällysrakennus“ (kts. sama).

Yhteiskuntaelämässäkkin muuttuvat ensin ulkoiset, aineelliset olosuhteet ja **sen jälkeen** ihmisten ajattelu, heidän maailmankatsomuksensa. Sisällön kehitys kulkee muodon syntymisen ja kehityksen edellä. Tämä ei tietysti merkitse lainkaan sitä, että muka Marxin mielestä sisältö on mahdollinen ilman muotoa, niinkuin sen S. G. kuvittelee (kts. „Nobati“ № 1. „Monismin arvostelua“). Sisältö ilman muotoa on mahdotonta, mutta asia on niin, että joku määrätty muoto, koska se jää jälkeen sisällöstä, ei milloinkaan vastaa **täydellisesti** tätä sisältöä ja näinollen uuden sisällön „on pakko“ usein tilapäisesti pukeutua vanhaan muotoon, mikä aiheuttaa ristiriidan niiden välillä. Nykyään esimerkiksi tuotannon valmisteiden omistamisen yksityinen luonne ei vastaa tuotannon **yhteiskunnallista** sisältöä ja juuri tällä pohjalla tapahtuu nykyajan yhteiskunnallinen „selkkaus“. Toisaalta se ajatus, että aate on olemisen muoto, ei merkitse lainkaan sitä, että muka tajunta luonteensa puolesta on myöskin tuota samaista ainetta. Niin luulivat vain vulgäärit materialistit (esimerkiksi Büchner

ja Moleschott), joiden teorit ovat perinpohjin ristiriidassa Marxin materialismin kanssa ja joita Engels oikeudenmukaisesti pilkkasi teoksessaan „Ludwig Feuerbach“. Marxin materialismin mukaan tajunta ja oleminen, henki ja aine, ovat saman ilmiön kaksi eri muotoa, ilmiön, jota yleensä puhuen nimitetään luonnoksi; siis ne eivät kiellä toinen toistaan*, mutta samaan aikaan eivät ole myöskään yksi ja sama ilmiö. Asia on vain niin, että ennen tajuntaa, s.o. ennen sitä, mikä tapahtuu meidän päässämme, tapahtuu luonnon ja yhteiskunnan kehityksessä vastaava aineellinen muutos, s.o. se, mikä tapahtuu meidän ulkopuolellamme. Jokaista aineellista muutosta seuraa ennemmin tai myöhemmin kiertämättä vastaava aatteellinen muutos, ja sen vuoksi me sanommekin, että aatteellinen muutos on vastaavan aineellisen muutoksen muoto.

Sellainen on yleispiirtein Marxin ja Engelsin dialektisen materialismin monismi.

Hyvä, sanovat jotkut meille, se on totta luonnon ja yhteiskunnan historiaan nähden. Mutta millä tavalla meidän päässämme syntyvät erilaiset käsitykset ja aatteet joistain määrätystä asioista nykyään? Ja ovatko niinsanotut ulkoiset olosuhteet todellisuudessa olemassa vai ovatko olemassa vain meidän käsityksemme noista ulkoisista olosuhteista? Ja jos ulkoiset olosuhteet ovat olemassa, niin missä määrin niiden tajuaminen ja tietäminen on mahdollista?

Me sanomme tämän johdosta, että meidän käsityksemme, meidän „minämme“ on olemassa vain sikäli, mikäli ovat olemassa ne ulkoiset olosuhteet, jotka synnyttävät vaikutelmia meidän „minässämme“. Niiden, jotka harkitsemattomasti sanovat, että ei ole olemassa mitään muuta kuin meidän käsityksemme, on pakko kieltää kaikki ulkoiset olosuhteet ja siis kieltää muiden ihmistenkin paitsi oman „minänsä“ olemassaolo, mikä on perinpohjin ristiriidassa tieteen perusteiden ja elintoiminnan kanssa. Niin, ulkoiset olosuhteet ovat todellakin olemassa; nuo olosuhteet ovat olleet olemassa ennen meitä ja tulevat olemaan meidän jälkeemme, niiden tajuaminen ja tietäminen on sitä pikemmin ja helpommin mahdollista, mitä useammin ja voimak-

* Tämä ei ole lainkaan ristiriidassa sen ajatuksen kanssa, että muodon ja sisällön välillä on olemassa ristiriita. Asia on niin, että ristiriita ei ole olemassa yleensä sisällön ja muodon välillä, vaan se on olemassa *vanhan* muodon ja *uuden* sisällön välillä, joka etsii uutta muotoa ja pyrkii siihen.

kaammin ne vaikuttavat tajuntaamme. Mitä tulee siihen, millä tavalla nykyään syntyvät päässimme erilaiset käsitykset ja aatteet joistain määrättyistä asioista, niin meidän on huomautettava sen johdosta, että siinä toistuu lyhyesti se sama, mikä tapahtuu luonnon ja yhteiskunnan historiassa. Tässäkin tapauksessa ulkopuolellamme oleva esine on ollut olemassa ennen meidän käsitystämme tuosta esineestä, tässäkin tapauksessa meidän käsityksemme, muoto, jää jälkeen esineestä, sisällöstään j.n.e. Jos minä katselen puuta ja näen sen, niin se merkitsee vain sitä, että itse puu, joka sai minussa aikaan vastaavan käsityksen, oli olemassa jo ennen sitä, kun päässäni oli syntynyt käsitys puusta.

On helppo ymmärtää, millainen merkitys Marxin ja Engelsin monistisella materialismilla on oleva ihmisten käytännölliselle toiminnalle. Kun ulkoiset olosuhteet määräävät meidän maailmankatsomuksemme, meidän tapamme ja tottumuksemme, kun juridisten ja poliittisten muotojen kelpaamattomuus perustuu taloudelliseen sisältöön, niin silloin on selvää, että meidän on edistettävä taloudellisten suhteiden perinpohjaista uudestijärjestämistä, jotta niiden mukana muuttuisivat perusteellisesti kansan tavat ja tottumukset sekä maan poliittinen järjestelmä.

Karl Marx sanoo siitä näin:

„Ei tarvita suurtakaan älyä voidakseen huomata materialismin opin... ja sosialismin välillä olevan välttämättömän yhteyden. Kun kerran ihminen ammentaa aistimaailmasta kaikki tietonsa, aistimuksensa y.m. ... niin on siis ympäröivä maailma järjestettävä sellaiseksi, että ihminen tuntee sen tosi-inhimilliseksi, että hän siinä tottuu kasvattamaan itsessään inhimillisiä ominaisuuksia... Kun ihminen on epävapaa materialistisessa mielessä, t.s. kun hän on vapaa, ei kielteisen voiman perusteella, joka tekisi hänelle mahdolliseksi välttää sitä tai tätä, vaan myönteisen voiman perusteella, joka tekee hänelle mahdolliseksi tuoda esiin todellisen yksilöllisyytensä, niin ei pidä rangaista rikosta yksityisessä, vaan on hävitettävä rikoksen yhteiskunnanvastaiset pesäkkeet... Kun kerran olosuhteet muovaavat ihmisen, niin on siis olosuhteet tehtävä inhimillisiksi“ (kts. „Ludwig Feuerbach“. Liite „K. Marx XVIII vuosisadan ranskalaisesta materialismista“).

Sellainen yhteys on materialismin ja ihmisten käytännöllisen toiminnan välillä.

* * *

Mitä mieltä anarkistit ovat Marxin ja Engelsin monistisesta materialismista?

Kun Marxin dialektinen metodi saa alkunsa Hegelistä, niin hänen materialisminsa on kehitetty Feuerbachin materialismista. Sen anarkistit tietävät hyvin, ja käyttäen hyväkseen Hegelin ja Feuerbachin puutteellisuuksia he yrittävät mustata Marxin ja Engelsin dialektista materialismia. Hegeliin nähden me jo osoitimme, että nuo anarkistien temput eivät saa todistetuksi mitään muuta kuin heidän oman heikkoutensa väittelyssä. Samaa on sanottava myöskin Feuerbachiin nähden. Niinpä he esimerkiksi korostavat voimakkaasti sitä, että „Feuerbach oli panteisti...“, että hän „teki ihmisestä jumalan...“ (kts. „Nobati“ № 7. D. Delendi), että „se, mikä ihminen on, riippuu Feuerbachin mielestä siitä, mitä hän syö“, että tästä Marx muka teki seuraavan johtopäätöksen: „Siis kaikkein tärkein ja ensimmäisin on taloudellinen asema“ j.n.e. (kts. „Nobati“ № 6. S. G.). Tosin Feuerbachin panteismia, sitä, että hän teki ihmisestä jumalan ja muita hänen samantapaisia virheitään ei kukaan meistä epäile, vaan päinvastoin, Marx ja Engels ensimmäisinä paljastivat Feuerbachin virheet, mutta siitä huolimatta anarkistit pitävät tarpeellisena uudelleen „paljastaa“ jo paljastetut Feuerbachin virheet. Miksi? Luultavasti siksi, että sättimällä Feuerbachia he haluavat jotenkin mustata myöskin materialismin, jonka Marx otti Feuerbachilta ja jota hän sitten tieteellisesti kehitti. Eikö Feuerbachilla saattanut olla virheellisten ajatusten ohella myöskin oikeita ajatuksia? Me vakuutamme, että tuollaisilla tempuilla anarkistit eivät saa vähääkään horjutetuksi monistista materialismia, vaan saavat todistetuksi vain oman voimattomuutensa.

Anarkistien omassa keskuudessakin lyövät heidän Marxin materialismia koskevat mielipiteensä ristiin. Jos kuunnellaan herra Tsherkezishviliä, niin näyttää siltä, että Marx ja Engels vihaavat monistista materialismia; hänen mielestään heidän materialisminsa on vulgääriä eikä monistista: „Se luonnontutkijain suuri tiede evolutiojärjestelmiseen, transformismiseen ja monistisine materialismineen, jota Engels niin kovasti vihaa... vältti dialektiikkaa“ j.n.e. (kts. „Nobati“ № 4. V. Tsherkezishvili). Tästä

seuraa, että luonnontieteellinen materialismi, joka Tsherkezishviliä miellyttää ja jota Engels vihasi, oli monistista materialismia. Mutta toinen anarkisti sanoo, että Marxin ja Engelsin materialismi on monistista ja sen vuoksi se pitääkin tulla hylätyksi. „Marxin historiallinen konseptio on Hegelin atavismia. Absoluuttisen objektivismin monistinen materialismi yleensä ja Marxin taloudellinen monismi erikoisesti ovat luonnossa mahdottomia ja teoriassa virheellisiä... Monistinen materialismi on huonosti verhotua dualismia ja kompromissi metafysiikan ja tieteen välillä...“ (kts. „Nobati“ № 6. S. G.). Tästä seuraa, että monistista materialismia ei voida hyväksyä, koska Marx ja Engels eivät suinkaan vihanneet sitä, vaan päinvastoin olivat itse monistisia materialisteja, ja sen takia monistinen materialismi on hylättävä.

Siinäpä on anarkiaa! Itse eivät ole vielä ottaneet selvää Marxin materialismin olemuksesta, itse eivät ole vielä käsittäneet, onko se monistista materialismia vai ei, itse eivät ole vielä sopineet keskenään sen vahvoista puolista ja puutteellisuuksista, mutta jo huutavat kerskailuillaan korvamme tukkoon: me muka arvostelemme ja lyömme maan tasalle Marxin materialismin. Tästäkin jo näkyy, kuinka perusteltua voi olla heidän „arvostelunsa“.

Menkäämme edelleen. Eräät anarkistit eivät näy tietävän edes sitä, että tieteessä on materialismin eri muotoja ja että niiden välillä on suuri ero: on olemassa esimerkiksi vulgääri materialismi (luonnontieteessä ja historiassa), joka kieltää aatteellisen puolen merkityksen ja sen vaikutuksen aineelliseen puoleen, mutta on olemassa myöskin niinsanottu monistinen materialismi, joka tarkastelee tieteellisesti aatteellisen ja aineellisen puolen keskinäissuhdetta. Eräät anarkistit sekoittavat kaiken tämän ja samaan aikaan kuuluttavat suurella itsevarmuudella: tahtokaa tai olkaa tahtomatta, mutta me arvostelemme perusteellisesti Marxin ja Engelsin materialismia! Kuunnelkaahan: „Engelsin mielestä ja samoin myöskin Kautskyn mielestä Marx teki ihmiskunnalle suuren palveluksen sillä, että hän...“ keksi muun muassa „materialistisen konseptioin“. „Onko se totta? Emme luule, sillä tiedämme... että kaikki historioitsijat, tiedemiehet ja filosofit, jotka ovat sillä kannalla, että muka maantieteelliset, telluristis-ilmastolliset, kosmilliset, antropologiset ja biologiset ehdot panevat käyntiin yhteiskunnallisen koneiston,—**kaikki he ovat**

materialisteja“ (kts. „Nobati“ № 2. S. G.). Keskustelepa nyt heidän kanssaan! Tämän mukaan siis Aristoteleen ja Montesquieu'n „materialismin“ välillä, Marxin ja Saint-Simonin „materialismin“ välillä ei ole mitään eroa! Ja tuosta sanotaan, että vastustajasta on otettu selvä ja arvosteltu sitä perusteellisesti!..

Eräät anarkistit ovat saaneet jostain kuulla, että Marxin materialismi on „vatsan teoriaa“, ja ovat käyneet tekemään tunnetuksi tuota „ajatusta“ kai sen vuoksi, että „Nobatin“ toimituksessa ei paperi ole kallista ja tuo operaatio tulee sille halvaksi. Kuunnelkaahan: „Se, mikä ihminen on, riippuu Feuerbachin mielestä siitä, mitä hän syö. Tuo määritelmä vaikutti lumoavasti Marxiin ja Engelsiin“, ja anarkistien mielestä Marx siitä tekikin sen johtopäätöksen, että „siis kaikkein tärkein ja kaikkein ensimmäinen on taloudellinen asema, tuotantosuhdeet...“ Edelleen anarkistit opettavat meitä filosofisesti: „Olisi virhe sanoa, että ainoa keino sitä tarkoitusta (yhteiskunnallista elämää) varten on syönti ja taloudellinen tuotanto... Jos monistisesti pääasiassa syönti ja taloudellinen oleminen määräisivät ideologian, niin jotkut suursyömärit olisivat neroja“ (kts. „Nobati“ № 6. S. G.). Niin helposti näkyy käyvän Marxin materialismin arvostelemisen: riittää, kun kuulee joltain tyttökoululaiselta katujuoruja Marxista ja Engelsista, riittää, kun nuo katujuurut toistetaan filosofisella itsevarmuudella jonkin „Nobatin“ palstoilla, ansaitakseen heti paikalla „arvostelijan“ maineen! Mutta vastatkaahan, herrat, eräaseen kysymykseen: missä, milloin, missä maassa ja kuka Marx on sanonut, että „syönti määrää ideologian“? Minkä vuoksi te ette esittäneet syytöksenne vahvistukseksi ainoatakaan lausetta, ainoatakaan sanaa Marxin teoksista? Onko taloudellinen oleminen ja syönti sama asia? Näiden kahden aivan eri käsitteen sekoittaminen toisiinsa on anteeksiannettavaa sanokaamme jollekin tyttökoululaiselle, mutta miten on saattanut käydä niin, että te, „sosialidemokratian nujertajat“, „tieteen uudistajat“, että tekin toistette niin huolettomasti tyttökoululaisten virhettä? Ja miten sitten tuo syönti voi määrätä yhteiskunnallisen ideologian? Ajatelkaahan tarkemmin sanojanne: syönti, syömisen muoto ei muutu, vanhaan aikaankin ihmiset söivät, pureskelivät ja sulattivat ruokaa samalla tavalla kuin nykyäänkin, kun taas ideologian muoto kaiken aikaa muuttuu ja kehittyy. Antiikkinen,

feodaalinen, porvarillinen, proletaarinen — muun muassa tuollaisia muotoja on ideologialla. Voidaanko olettaa, että se, mikä yleensä puhuen ei muutu, määräisi sen, mikä kaiken aikaa muuttuu? Taloudellinen oleminen määrää ideologian, niin Marx todella sanoo, ja se on helposti ymmärrettävissä, mutta onko syönti ja taloudellinen oleminen sama asia? Minkä vuoksi te katsoitte tarpeelliseksi panna Marxin kontolle oman ymmärtämättömyytenne?..

Menkäämme edelleen. Anarkistiemme mielestä Marxin materialismi „on samaa parallelismia...“; tai vielä: „monistinen materialismi on huonosti verhottua dualismia ja kompromissi metafysiikan ja tieteen välillä...“ „Marx vajoaa dualismiin sen vuoksi, että hän kuvailee tuotantosuhteet aineellisiksi, mutta ihmisten pyrkimykset ja tahdon harhakuvaksi ja utopiaksi, jolla ei ole merkitystä, vaikka onkin olemassa“ (kts. „Nobati“ № 6. S. G.). Marxin monistisella materialismilla ei ensinnäkään ole mitään yhteistä tolkkuttoman parallelismin kanssa. Silloin kun materialismin näkökannalta aineellinen puoli, sisältö, kulkee välttämättä aatteellisen puolen, muodon, edellä, niin parallelismi hylkää tämän näkökannan ja julistaa päättävästi, että enempää aineellinen kuin aatteellinenkaan puoli ei kulje toisensa edellä, että ne kumpikin kehittyvät yhdessä, paralleelisesti. Toiseksi, mitä yhteistä on Marxin monismilla ja dualismilla, kun me tiedämme hyvin (ja pitäisi olla teidänkin tiedossanne, herrat anarkistit, jos te luette marxilaista kirjallisuutta), että edellinen pitää lähtökohtana yhtä periaatetta — luontoa, jolla on aineellinen ja aatteellinen muoto, kun taas jälkimmäinen pitää lähtökohtana kahta periaatetta — aineellista ja aatteellista, jotka dualismin mukaan kieltävät toinen toisensa? Kolmanneksi, kuka on sanonut, että muka „ihmisten pyrkimyksillä ja tahdolla ei ole merkitystä“? Minkä vuoksi te ette viittaa siihen, missä Marx siitä puhuu? Eikö teoksissa „Louis Bonaparten Brumairen kahdeksastoista päivä“, „Luokkataistelu Ranskassa“, „Kansalaissota Ranskassa“ ja muissa kirjasissa Marx puhu „pyrkimysten ja tahdon“ merkityksestä? Minkä vuoksi sitten Marx pyrki kehittämään sosialistisessa hengessä proletaarien „tahtoa ja pyrkimyksiä“, mitä varten hän harjoitti propagandaa heidän keskuudessaan, ellei hän tunnustanut „pyrkimysten ja tahdon merkitystä“? Tai mistä

Engels puhuu tunnetuissa kirjoituksissaan vuosina 1891—94, ellei „pyrkimysten ja tahdon merkityksestä“? Ihmisten pyrkimykset ja tahto saavat sisältönsä taloudellisesta olemisesta, mutta se ei merkitse lainkaan sitä, että niillä ei ole minkäänlaista vaikutusta taloudellisten suhteiden kehitykseen? Onko anarkistien tosiaankin niin vaikeaa ymmärtää tätä yksinkertaista ajatusta? Niinpä niin, ei suotta sanota, että arvosteluhimo on kokonaan toinen juttu kuin itse arvostelu!..

Vielä eräs herrojen anarkistien esittämä „syytös“: „ei voida kuvitella muotoa ilman sisältöä...“, sen vuoksi ei voida sanoa, että „muoto jää jälkeen sisällöstä... ne „ovat olemassa yhdessä“... Muussa tapauksessa monismi on järjettömyyttä“ (kts. „Nobati“ № 1. S. G.). Herrat anarkistit ovat hiukan sotkeutuneet. Sisältöä on mahdotonta ajatella ilman muotoa, mutta olemassaoleva muoto ei koskaan vastaa täydellisesti olemassaolevaa sisältöä, uusi sisältö on aina jossain määrin pukeutunut vanhaan muotoon, minkä johdosta vanhan muodon ja uuden sisällön välillä on aina olemassa ristiriita. Juuri tällä pohjalla tapahtuvat vallankumoukset, ja siinä ilmenee muun muassa Marxin materialismin vallankumouksellinen henki. Mutta anarkistit eivät ole tätä ymmärtäneet ja itsepintaisesti toistelevat, että sisältöä ei ole olemassa ilman muotoa...

Sellaisia ovat anarkistien mielipiteet materialismista. Me rajoitumme sanottuun. Näinkin on kyllin selvää, että anarkistit ovat keksineet oman Marxinsa ja panneet hänen kontolleen oman, itse keksimänsä „materialismin“ ja sitten taistelevat sitä vastaan. Mutta todelliseen Marxiin ja todelliseen materialismiin ei osu ainoakaan kuula...

Minkälainen yhteys on dialektisen materialismin ja proletarisen sosialismin välillä?

*Sanomalehti „Azat Tshovreba“
(„Uusi Elämä“) № 2, 4, 7 ja 16:
kesäkuun 21, 24 ja 28
sekä heinäkuun 9 p:nä 1906*

Allekirjoitus: K o b a

Käännetty gruusian kielestä